

Пройдя излагаемые тексты избранных фрагментов пособия, он пришел к заключению, что в них нет обоснований, доказательств; высказанные положения изложены догматически, встречается неточное употребление терминов (например, на месте „фонетическая система гласных“ автор считает более точным термин „фонематическая система гласных“ или на месте „палатализация заднебных“ рекомендует употреблять „палатация заднебных“ и т. д.), некоторые записи праславянских графем рассматривает неудачными. В обсуждаемом учебном пособии не отразились, по мнению автора, открытия последнего времени, при изложении большинства фактов отсутствует принцип причинности и закономерности их развития; с этим в тесной связи находятся принцип раскрытия механизма историко-языковых процессов, принцип системности и принцип строго последовательного историзма, которые автор настоящей работы в учебном пособии не находит.

В заключении критических замечаний подчеркивается, что руководство по историко-лингво-славяноведческим дисциплинам должно быть не догматическим, а с обоснованиями, доказательствами, объяснениями, без противоречий, с учетом принципов, которые сегодня являются важнейшими для историко-лингвистических наук, с учетом их высших достижений.

В конце работы приводится список использованной лингвистической литературы, на которую автор опирался и которую он цитирует в тексте.

Алеш Бранднер

Netradičná antológia o rusku

Zelenická, E.: По-русски о России и русских. FF UKF, Nitra 2004, 130 s.

Vysokoškolské učebné texty *По-русски о России и русских* reflektujú geografické, historické, etnokultúrne otázky, ale aj problematiku štátneho zriadenia a spoločenského usporiadania Ruska. Prezentované texty sprostredkujú recipientom, ktorými sú univerzitní študenti (najmä poslucháči rusistiky, ale i študenti nefilologických odborov), základné poznatky o geografii a histórii Ruska, o ruskej mentalite, verbálnej a neverbálnej sfére komunikácie a pod. Prínosné a aktuálne sú odborné texty z oblasti súdnictva, štátneho zriadenia, kriminalistiky a systému vzdelávania v Ruskej federácii. Informačne inštruktívna je kapitola venovaná problematike cestovného ruchu.

V úvodných kapitolách sa recipient oboznámi so základnými geografickými informáciami (Rusko na mape sveta, klimatické podmienky, príroda), so štátnym zriadením RF, štátnymi symbolmi a systémom vzdelávania. Ďalšie dve kapitoly poskytujú základné poznatky súvisiace s obchodnými kontaktmi, resp. turistikou do RF (práva a povinnosti turistu, pobyt zahraničných občanov v RF, pozvania, doklady, dovoz a vývoz tovaru a pod.). Aktuálne sú časti príručky, ktoré informujú o platnej legislatíve, súdnictve, štruktúre a pôsobnosti policajných orgánov. Následne autorka podáva stručný prehľad ruskej histórie, pričom sa zameriava na nosné historické medziny. V závere sú sitované texty, ktoré recipienta pomerne podrobne oboznamujú s ruskou mentalitou, zvykmi, folklórom a ľudovou umeleckou tvorivosťou. Prílohou antológie je krátky rusko-slovenský slovníček základnej lexiky, termínov, resp. terminologických spojení.

Takto ponímaná antológia je širokospektrálna z aspektu jej koncipovania i určenia. Pri práci s ňou si vyučujúci v podstate sám volí adekvátne metodické postupy. Z nášho pohľadu sú vhodné najmä prekladové cvičenia, riadený dialóg, prekladateľská analýza textov (s použitím výkladových a prekladových slovníkov), resp. samostatný komentár študenta k uvedeným témam a skutočnostiam. Zaradenie jednotlivých tematických okruhov do antológie je síce trochu netradičné, ale zmysuplné. Antológia implikuje nosné poznatky zo súčasného Ruska (v súčasnosti i v retrospektíve) s cieľom rozvíjania jazykovej kompetencie a rečových zručností recipientov príručky.

Eva Dekanová

Korošec, T.: Andrej Komel, pl. Sočebran. Ljubljana 2004.

Jméno tohoto slovinského vlastence, tvůrce slovinské vojenské terminologie, je titulem knihy zachycující jeho životní osudy a literární dílo. Jejím autorem je *Tomo Korošec*, profesor lublaňské univerzity. Vydalo ji nakladatelství Fakulty sociálních věd s podporou Ministerstva kultury Slovinské republiky.

V knize mě zaujalo několik údajů, které se týkají naší země a dokládají vliv české odborné terminologie na utváření vojenské terminologie slovinské, a chci na ně naše bohemisty upozornit. Potěší ovšem již to, že si Slovinci váží osobností, které se podílely na rozvoji jejich kultury, a že bádání o národní minulosti podporuje nejvyšší státní instituce. Postava Andreje Komela byla přítom v současnosti takřka zapomenuta. T. Korošec v předmluvě osvětluje, jak se s ní setkal až po vysokoškolských studiích. Přivedla ho k tomu práce na sestavování slovinského vojenského slovníku. Jako lingvistu jej napadlo zjistit původ této terminologie, a tak se dostal právě k Andreji Komelovi. Postupně se seznamoval s jeho životem studiem obsáhlých materiálů v rakouských vojenských archívech, Komelovy korespondence a vyhledával jeho spisy a články v tehdejších časopisech. To mu umožnilo podat ucelený obraz Komelova díla a slovinské veřejnosti, laické i odborné, Andreje Komela objevit a představit.

Nemohu zde podrobně probírat obsah knihy. Omezím se na základní informace. Andrej Komel se narodil 3. 10. 1829 v obci Solkanu v tehdejším gorickém kantonu. V Gorici získal základní vzdělání a absolvoval tu dvouleté učitelské učiliště. V r. 1849 vstoupil do rakouské armády. Na vojně zůstal, po příslušném školení se stal důstojníkem a postupoval v hodnostech. Vojenskou kariéru skončil v hodnosti čestného majora. Získal pak též šlechtický titul, pro nějž zvolil označení Sočebran (obránce Soče).¹ Ve vojenské službě vystřídal řadu posádek v tehdejším Rakousko-Uhersku. Zaujalo mě především to, že bylo mezi nimi několik posádek v našich městech: v Olomouci, v Českých Budějovicích, v Kroměříži, v Terezíně, v Ústí nad Labem. Za pobytu v nich se naučil i obtojně česky, jak dosvědčuje zápis v jeho vojenské kvalifikaci. Znalost češtiny mu umožnila využít při vytváření slovinské vojenské terminologie české vzory. Po odchodu do výslužby žil Komel ve Štýrském Hradci. Zde 12. 11. 1892 zemřel.

¹ Zkratka pl. v titulu znamená plemič, tj. šlechtic.